

Warmond, 29 mei 2020

Geachte heer, mevrouw,

In deze brief wil GlobeGuards een aantal punten onder de aandacht brengen en maatregelen voorstellen voor uw verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021.

Wet markets en de link naar (illegale) handel in wilde diersoorten en virusuitbraken

De wereld gaat op dit moment gebukt onder COVID-19. Naast honderdduizenden mensen die er inmiddels al aan overleden zijn, heeft dit virus ook een ongekeerde sociale en economische impact. Door *lockdowns* staat het sociale leven van een ieder op zijn kop wat gepaard gaat met de nodige psychische problemen. De economie is zeer hard geraakt en naar het uitziet stevenen we af op een ongekeerde recessie. Het zal nog jaren duren alvorens de wereld hier enigszins van hersteld zal zijn.

Het huidige COVID-19 is naar alle waarschijnlijkheid ontstaan bij wilde dieren die verhandeld werden op een *wet market* (markt met levende en exotische dieren) in Wuhan, China. Hoewel nog niet met zekerheid vaststaat of en zo ja welk dier de veroorzaker van het virus is geweest, is wel duidelijk dat het contact tussen mens en (wilde) dieren kan leiden tot grote virusuitbraken. Veel wetenschappelijke artikelen zijn hierover verschenen¹ en veel van hen stellen dat 70% van de nieuwe zoönoses afkomstig zijn van wilde dieren². Door globalisering kunnen nieuwe virussen leiden tot een pandemie, zoals nu het geval is. COVID-19 werd voorafgegaan door virusuitbraken van Ebola, SARS en MERS die dezelfde oorzaak kennen.

Alle aandacht gaat op dit moment naar Wuhan, China, waar de uitbraak van COVID-19 begon. Maar dit soort markten zijn niet alleen tot China beperkt. In veel landen in Zuid-Oost Azië, maar ook in Afrikaanse landen is het een veel voorkomend straatbeeld. Het zijn dan ook broeinesten voor mogelijke virusuitbraken.

Door een toenemend contact tussen mens en wilde dieren, met name ook wanneer deze dieren worden weggehaald uit hun natuurlijke omgeving, ontstaat steeds meer kans op dit soort virusuitbraken, aldus wetenschappers³. Markten zoals Wuhan, waar vaak dieren worden verkocht die uit het wild zijn gehaald, vormen daarom een reëel gevaar voor (nieuwe) uitbraken van virussen. Dit wordt verergerd door een slechte hygiëne en door huisvesting waar (wilde) dieren opeengepakt zitten, vaak met verschillende soorten bijeen die in slechte conditie verkeren en daardoor gevoelig zijn voor virusinfecties. Ook als dieren intensief gefokt worden, is er kans op dit soort overdracht. Dit geldt niet alleen voor wilde dieren, maar ook voor gezelschapsdieren en de intensieve veeteelt⁴.

¹ <https://ghss.georgetown.edu/ihr2005resources/p4/#>

² https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2874344/pdf/08-1467_finalCMES.pdf

³ <https://www.dw.com/en/coronavirus-from-bats-to-pangolins-how-do-viruses-reach-us/a-52291570>

<https://www.eoswetenschap.eu/gezondheid/van-dier-naar-mens-wat-een-blik-op-het-verleden-leert-over-het-nieuwe-coronavirus>

⁴ <https://www.gddiergezondheid.nl/zoonosen>

Traditionele medicijnen vormen eveneens een gevaar

Voor de volledigheid; wij hebben op zich niets tegen traditionele medicijnen maar wel tegen dat gedeelte waarin wilde dieren gebruikt worden in medicijnen. Dit gedeelte zorgt voor druk op de biodiversiteit, leidt tot een grote (illegale) handel en is eveneens een risicofactor voor de wereldgezondheid, wat deze laatste virusuitbraak nog eens laat zien. Het dier dat nu gelinkt wordt aan COVID-19 is de pangolin (schubdier). Dat is het meest verhandelde dier ter wereld; de vraag ernaar wordt vooral gedreven door gebruik in Traditionele Chinese Medicijnen (TCM).

TCM omvat heel veel; van medicijnen tot behandelplannen zoals accupunctuur. TCM bestaat, als het gaat om medicijnen, veelal uit planten en kruiden. Slechts zo'n 3% van de medicijnen zijn van dierlijke oorsprong. Toch betekent dit lage percentage in absolute zin een groot aantal dieren en is er sprake van een enorme handel in vaak bedreigde diersoorten vanwege de vraag vanuit dit specifieke gebruik binnen TCM. Deze handel is in de meeste gevallen illegaal. Dieren zoals neushoorn, tijger en pangolin worden door de illegale handel naar de rand van uitsterving gebracht, ondanks het feit dat ze door allerlei verdragen zoals CITES vaak de hoogste bescherming zouden moeten genieten.

Gevaar van virusuitbraken, een thema in uw verkiezingsprogramma

In het maatschappelijk debat zien we dat diverse partijen via de media reflecteren op onze omgang met dieren en de relatie met de planeet in algemenere zin. Immers, onze omgang met de natuur is de veroorzaker van deze laatste crisis. En zoals virologen voorspellen, moet het roer echt om. Anders is het wachten op een nieuwe pandemie, zoals ten tijde van de SARS-uitbraak in 2003 al werd voorspeld⁵. Vandaar dat er meer en meer geluiden komen vanuit de samenleving om structurele veranderingen te bewerkstelligen.

Hierbij wordt vooral gekeken naar de politiek; daar zitten immers de beleidsmakers. Wij denken dat COVID-19, maar vooral ook het gevaar van toekomstige, nieuwe virusuitbraken een belangrijke pijler wordt in de komende verkiezingen en dat inzet op dit punt, voor de kiezer van belang wordt.

Wat vragen wij als GlobeGuards

Concreet stellen we de volgende maatregelen voor ten behoeve van uw verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2021:

- Zet in op verdere regulering van de handel in wilde dieren
- Zet in op verbetering van handhaving van deze regulering
- Zet in op uitbreiding van kennis en expertise op dit gebied (vangst, handel en gevolgen, belang handhaving), niet alleen in Nederland maar ook in Zuidoost-Azië en Afrika
- Bepleit een Nederlandse stellingname en lobby bij de WHO om het gebruik en de consumptie van beschermde wilde dieren op markten, inclusief het gebruik in traditionele medicijnen, uit te sluiten

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=B93uZPvThKc>

GlobeGuards
FEDERATIE VOOR INTERNATIONALE NATUURBESCHERMING

Wilt u van gedachten wisselen over onze input? Wij horen graag van u.

Hartelijke groet namens GlobeGuards,

Ton van der Zon, voorzitter GlobeGuards

info@globeguards.nl | www.globeguards.nl | Tel. 06-33745261

Simone Eckhardt, directeur stichting SPOTS

info@stichtingspots.nl | www.stichtingspots.nl Tel. 06-40947232

GlobeGuards, de kenners van natuurbescherming

GlobeGuards is een non-profitfederatie van 19 Nederlandse organisaties die zich richten op natuurbescherming over de hele wereld. Elke organisatie binnen GlobeGuards heeft zijn eigen specialisatie in bescherming, onderzoek of beheer van natuurgebieden of specifieke soorten. Het beschermingswerk wordt uitgevoerd via lokale partners van de GlobeGuards-leden. GlobeGuards is daarmee bij uitstek een organisatie die door ervaring in het veld weet wat er speelt in de internationale natuurbescherming.

De volgende organisaties zijn **lid van GlobeGuards**: SPOTS (wilde katachtigen, met name cheeta, leeuw en luipaard), Chimbo (chimpansees, West-Afrika), LEO (grote roofdieren Afrika, met name leeuw), Bears in Mind (beren wereldwijd), True Nature Foundation (natuur in Europa), Gorilla Stichting Nederland (gorilla's, Centraal-Afrika), Natura Iberica (natuur Iberisch schiereiland), CONCETA (Boliviaanse riverdolfijn), Marjo Hoedemaker Elephant Foundation (Indische olifant, Sri Lanka), Vulture Conservation Foundation (gieren, Europa), Future for Nature (fonds jonge, veelbelovende natuurbeschermers wereldwijd), QUAGGA (internationale natuurbescherming vanuit Nederlandse diertuinen), PAINTED DOG (Afrikaanse wilde hond), TRÉSOR (regenwoud, Frans Guyana), TIGRIS (Siberische tijger, Amoerpanter, Zuidoost-Rusland), NOVA ATLANTIS (walvissen en dolfijnen, Azoren), ICTF (regenwoud, Belize), Lucie Burgers Stichting (wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van natuurbescherming), FONA (fonds jonge onderzoekers).